

איש פלוני אתה זכאי! (37)

יומא חד, הוה קא מיינציא דביתו בהדי שבכתא. יום אחד רבה אשתו של רבי אלעזר ברבי שמעון עם שכנתה.

אמרה לה השכנה: תהא כבעלה, שלא ניתן לקבורה!

אמרי רבנן: כולי האי, ודאי לא אורח ארעא. מאחר והדבר כבר נודע ברבים שהוא אינו חי ולא נקבר, שוב אין זה כבודו להשאירו כך, ולא לקברו.

איכא דאמרי: הסיבה שהחכמים התעוררו להביאו לקבורה, מפני שרבי שמעון בן יוחאי, שהיה אביו של רבי אלעזר, איתחזאי להו בחלמא, נגלה לחכמים בחלום, ואמר להו: פרידה גוזל אחת יש לי ביניכם, ואי אתם רוצים להביאה אצלי?!

אזול רבנן לאעסוקי ביה, הלכו החכמים להביא אותו לקבורה.

לא שבקו בני עכבריא [שם מקום הסמוך לעירו של רבי אלעזר ברבי שמעון]. בני אותו מקום לא נתנו להוציא את רבי אלעזר

ברבי שמעון מביתו, משום דכל שני דהוה ניים רבי אלעזר ברבי שמעון בעיליתיה, שכל אותם השנים שהוה היה מונח בעליית גגו, לא פליק חיה רעה למתייהו, לא נכנסה חיה רעה לעירם. (38)

יומא, חד מעלי יומא דכיפורי הוה, הגיע ערב יום כפור.

הו טרידי, כשאנשי עכבריא היו טרודים, שדרו רבנן לבני בירי, שלחו חכמים לבני כפר בירי הסמוך לעכבריא, ואסקוהו לערסיה, ואמטייה למערתא דאבוה. לקחו את מטתו של רבי אלעזר ברבי שמעון, והביאו אותה אל פתח מערת אביו רבי שמעון בן יוחאי.

אשכחה לעכנא דהדרא ליה למערתא. היה שם נחש, שהקיף את המערה סביב, כשזנבו לתוך פיו.

אמרו ליה לנחש: עכנא עכנא, נחש נחש, פתחי פיך והרחיקי את זנבך מעל פיך, ויכנס בן אצל אביו!

פתח להו הנחש פתח פיו, ונתן להם ליכנס למערה.

שכיון ששמעו בעלי הדינים את הפסק מהעלייה הרי זה כאילו הסכימו על כך, וממון ניתן למחילה. אבל בהוראת איסור והיתר ודאי שאין לשמוע להוראה כזאת.

38. היה זה רמז מן השמים שרבי אלעזר ברבי שמעון לא נכשל באותם הגנבים שתפס שנמשלו לחיות, כמו שאמר לעיל [פג ב] "לאו כחיותא מתילי". בן יהודע.

37. שהיה מכיון האמת מי הוא זכאי ומי הוא חייב ולא היה נזקק לשבועה. ומשום שלא נשבעו לשוא לכן לא הגיעה אליהם חיה רעה כמו שאמרו באבות [ה יא] חיה רעה באה לעולם על שבועת שוא. מהרש"א.

וכתב מהר"ץ חיות: לכאורה הוא תמוה איך מותר לדון ולהורות באופן כזה והרי "לא בשמים היא" ואסור לדון מכח נבואה או רוח הקדש, וכל שכן שידין אדם אחרי המיתה בענין יוצא מגדר הטבע? ואפשר שרק בדיני ממונות,